

СВОБОДА

СВІЯНЦЬКА ГАЗЕТА

Орган Українського Національно-Демократичного Об'єднання.

Виходить що тижня
в неділю.

Адреса редакції
і адміністрації:

„Свобода“, Львів,
Ринок 10, П. пов.

Телеф. Редакції: 29-41.

ПЕРЕДПЛАТА
вносить в краю: мі-
сячно 80 сот., чверть-
річно 2 аод. 20 сот.
В Америкі 2 дол. річно.
Зміна адреси 50 сотиків.
Посидноке члене кошту
20 сот.

Телеф. Друкарні: 29-26.

Наша мета.

Правно-державна заява Українського Клубу, виголошена на пленарному засіданні сойму дня 29. березня 1928 р.

В часі дискусії над бюджетовою провізорією голова Українського Клубу пос. д-р Дмитро Левицький виголосив таку заяву:

Дискусія над бюджетовою провізорією вимагає вияснення загального політичного становища. Тому я, користаючи з нинішньої нагоди, заявляю:

Вступаючи до польських законодавчих установ як представники цієї частини великого українського народу, яка опинилася в межах Річчосполитої польської заявляємо з цієї трибуни перед цілим світом: Український нарід в Польщі живе в числі поверх 6 міль. душ компактною масою як подавляюча і безсумнівна більшість у Сх. Галичині враз із Лемківщиною, на Холмищині, Підляшші, Поліссі та Волині, займаючи на південно-східній і східній полові польської держави величезну і суцільну територію кругло 200 тис. квадратних кілометрів землі. Землі ці безпосередньо лучаться з дальною суцільною національною українською територією, на сході, з Придніпрянською Україною, на північній та південному-сході з Закарпаттям, Буковиною і Бесарабією, творячи її нерозривну складову частину. Український нарід є споконвічним автохтоном цих земель. Землі ці в історичній минувшині входили до Київської Держави, творили самостійну Галицько-Володимирську Державу, з часом яка частина належала до держави створеної гетьманом усієї України Богданом Хмельницьким, а під чужим пануванням (литовським, польським, австрійським і російським) ніколи не втратили своєї національної окремішності і не зреклися стремління до державної незалежності.

Нав'язуючи до своїх непогаснутих історичних традицій, спираючись на переважаючим українським характері всіх земель і здійснюючи святе право кожної нації на самоозначення, український нарід на всіх своїх етнографічних землях здійснив у недавньому минулому свій заповітний національний ідеал державної незалежності: а) четвергим універсалом Української Центральної Ради в Києві з дня 22. січня 1918. проголошуючи Українську Народню Республіку на українських землях бувшої російської займанщини; б) законом Української Національної Ради у Львові з дня 19. жовтня 1918., покликуючим до життя Українську Державу на українських землях б. австро-уг. монархії (Сх. Галичина, Буковина та Закарпаття) і на кінець в) актом з 22. січня 1919 р. проголошуючим в Києві сполуку обох українських державних одиниць в одну Соборну, Незалежну та Суверенну Українську Народню Республіку.

В обороні цієї своєї Держави перед нападом Росії, Польщі та Румунії в рр. 1918-20 український нарід пролив море крові та зложив гекатомби жертв найкращих своїх героїв, що впали на полях битв, або згинувли смертю мучеників у таборі полонених.

Згадуючи з найбільшою гордістю цей героїчний період нашої недав-

ньої історичної хвилі схиляємо в найглибшій пошані голови перед тінями наших національних героїв і вірні їх святим заповітам, урочисто заявляємо, що найвищим, святим і непорушним ідеалом нашим є: Незалежна, Суверенна і Соборна Українська Національна Держава на всій українській території.

Тому то всі міжнародні акти, якими споконвічні частини української землі, — Сх. Галичина з Лемківщи-

ною, Землі Холмищини, Волині, Підляшша та Полісся, — признано Польщі, а саме: мировий договір у Ризі з 18. березня 1921 р. і рішення Конференції Амбасадорів у Парижі з 14. березня 1923 р., які то акти насилують право українського народу на самоозначення, вважаємо де юре неправосильними. А вступаючи до цих законодавчих палат, будемо і тут змагати до здійснення найвищого права української нації.

Займаючи зокрема становище до внесеної бюджетової провізорії, заявляємо, що будемо голосувати у зв'язку із загальним нашим становищем проти внесеного бюджетового законопроекту.

Добрий початок.

Бюджетова провізорія на три місяці та інші державні конечности ухвалені і польський сойм розійшовся на святочні ферії. Такий є головний вислід п'ятиденних нарад нововибраних законодавчих установ у Польщі. Але сталося то серед лискавиць і громів, серед надзвичайної бурі, що зривалася раз-враз у соймовій салі як проречистий прояв нездорових відносин, що панують в державі. Важко знайти у світі другий подібний парламент, що нагромадив би у собі стільки незжитих і розбіжних елементів, що накопичив стільки легко запального матеріялу, як новий польський сойм. І тому важко бавитись в пророка щодо дальших його успіхів і дальшої його долі.

Ще сойм як слід не зібрався, а вже між послами і урядом розгорілась отверта війна, що є тільки загостреним продовженням відносин, які панували в старому соймі. Покищо переможцем вийшов новий сойм. Вибір соймового маршалка пройшов проти бажання уряду і найбільший соймовий клуб, проурядова одинка, не є зовсім заступлена у соймовому провіді. Пошкодив їй сам уряд, вживаючи неfortunно в соймі поліції.

Але все таки дальша доля сойму в руках уряду, який все є паном ситуації. Появилась була навіть поголоска про можливість розв'язання сойму. Малоб це статись зараз після скликання сойму по святах.

Одначе можливий є й інший вихід з важкого положення. Залезить це від соймового маршалка Дашинського, особистого приятеля голови польського уряду, марш. Пілсудського. Дашинський заявив готовість довести до співпраці сойму з урядом. А що він може потягнути за собою сильний клуб польської соціалістичної партії, якої є членом, то в соймі може легко втворитись більшість, потрібна урядови до переведення його планів. Зрештою, коли заходить потреба

протиставитись інтересам польських народів, в соймі вже й тепер є готова більшість, як показалось при голосуванні над наглим внеском Українського Клубу в справі виборчих зловживань. Так, знаємо це добре з історії: ненависть до українського народу не знає у поляків партійних ріжниць.

І тому нововибрану українську парламентарну репрезентацію жде важке завдання. Не можна дуритись надією, що в польському соймі, в якому 41 українських послів, розбитих на чотири ворожі собі групи, прямо губляться, удасться їм облекшити наше національне лихоліття. Але все таки обов'язком української парламентарної репрезентації є боротись дальше за права свого народу. Боротись до останніх сил, неустрашимо, витривало, і то не лише в парламенті, але ще більше в краю, серед народніх мас.

З радістю треба признати, що в перших днях нововибраного сойму Український Клуб, що числить 26 послів, згуртованих під синьожовтим прапором Об'єднання, представився як найкраще. Виступи його членів в обороні прав української мови, арештованих послів, в обороні парламентаризму, в справі виборчих надужит, амнестії для політичних в'язнів та інші внески й інтерпеляції — звернули увагу всего сойму на українську парламентарну репрезентацію. З Українським Клубом зачали відразу числитись, бо побачили в ньому до-свідчених політичних діячів і парламентаристів.

Тому черговим завданням українських народніх мас піддержати боротьбу своїх послів і сенаторів. А найкраща піддержка буде тоді, як в краю на всіх ділянках нашого національного життя закипить ще живіша організаційна праця і коли ближший та дальший світ буде мати як найбільше доказів, що ми справді великий народ!

Польська політика.

Голос українського посла.

На нараді бюджетової комісії варшавського сойму промовляв дня 30. березня ц. р. в імені Українського Клубу пос. д-р Ст. Баран, який заявився проти бюджетової провізорії.

До теперішнього польського уряду — говорив промовець — не маємо ніякого довіря. Цей уряд у внутріш-

у минулих роках. У політичній діяльності теперішній уряд переступив свої повновласти, ліквідуючи проти-законно Тимчасовий Самоврядний Виділ у Львові, котрий був останньою ознакою самоврядування в Галичині, а переніс всю владу давнішого самоврядування на воєводів і старостів. Фактично зліквідовано теж повітові ради і виділи. Переведені вибори до громадських рад випали здебільш у користь українців у Сх. Галичині, однак уряд використовує цей вислід на свій спосіб, не допускаючи до уконтитуування громадських рад. Пресовий декрет є також вимірений проти свободи, ба навіть проти існування української преси. Таксамо проти життєвих інтересів українського населення є звернені декрети про організацію і компетенції адміністраційної влади. Останні вибори до сойму переведено при знасилуванні основних приписів законів, так, що вони пригадують вибори на Мадярщині. У шкільній царині уряд ліквідує далі рештки українського шкільництва. Касує і нищить українські культурні організації, як приміром на Волині, де останніми часами замкнено „Просвіти“. В господарській царині уряд далі провадить колонізацію й осадництво, не даючи допомоги українському населенню в господарській відбудові, а також не даючи ніякої допомоги українським господарським установам. Про цілу нинішню політику треба голосно сказати: обвинуваючу!

Із наведених причин Український Клуб голосуватиме проти провізорії.

Наради сойму.

Бурливе відкриття сойму.

Ворожі оклики для Пілсудського.

Відкриття польського сойму відбулося 27. березня ц. р. дуже бурливо. Від часу існування польського сойму ще не було в ньому такої бучі, яка счинилася зараз на самому початку, як тільки зішлись нововибрані послы. Вже сам початок нової соймової каденції отворив світові очи на відносини, які панують в Польщі, і кинув яркий промінь світла на те, що досі перед загрозицею старанно закривали.

Послы зібрались в новій соймовій салі, яку свіжо вибудовано в останньому часі. Галерія переповнена публікою.

Серед заграничних дипломатів звертає на себе увагу багрянницею новоіменованний папський нунцій.

Рівно о год 5 минут 30. явився на салі голова ради міністрів, маршалок Пілсудський в супроводі військових ад'ютантів. Він скинув рукавички і зібрався до відчитання відручного письма президента республіки про відкриття сойму, коли нагло з гуртка комуністичних послів роздалися оклики:

— Геть з фашистським урядом! Геть з терором! Верніть нам наші мандати!

На це послы „одинковичі“ почали кричати:

— Кілько ви дістали грошей з Могкви?

— А кілько ви дістали грошей на вибори? — відповідають комуністи.

Счинився загальний крик, серед якого марш. Пілсудський, вказуючи рукою на комуністів, сказав:

— Панове, викину вас із салі! Однак крики тривали дальше і марш. Пілсудський ще двічі повторив:

— Панове, викину вас із салі!

Коли в салі не втихало, марш Пилсудський сказав щось до міністра внутрішніх справ, ген. Складковського, який зараз вийшов швидко із салі. Настала тишина, що тривала дві хвилини. Всі ждали, що далі буде.

Поліція викидає послів.

Нараз з заду отворилися двері біля місць, де сиділи комуністи, і до салі ввійшли поліції. Міністер Складковський вказував на послів, що найбільше кричали, а поліціянти кинулись на них і почали витягати їх з фотелів.

Поява поліції викликала в салі страшенний крик і бурю протестів. Заатакувавши послів, пробували опиратись, однак поліція виносила їх силою, хоч вони кричали: «Ратуйте! Мордують нас! На поміч!» Споміж виведених зі салі постів арештовано кількох, між ними трьох польських комуністів: Варського, Сохацького і Гаврона та двох українських радикалів: Льва Бачинського і С. Жука.

Ця небувала в соймі сцена викликала в салі ще більшу бурю негодування. З лівниці греміли оклики: «Ганьба!» а з правниці та з лав одинкарів, що знаходяться по середині, оплески вдоволення.

Співи в соймі.

Українські послі не були присутні під час першого вибуху протестів, бо «Український Соймовий Клуб» рішив був не брати участі в урядовій частині відкриття сойму. Та довідавшись про появу поліції в соймовій салі, українські тосли негайно явилися на своїх місцях, співаючи «Ще не вмерла Україна». Тоді польська лівниця почала співати «Червоний стандарт». Співи тривали якийсь час, аж пос. Возницький (Визволене) крикнув: — Гарний початок!

Маршалок Пилсудський відозвався знову:

— Заповідаю панам, що я серед галазу урядувати не буду і сойму не відкрию!

Пос. Виржиковський: Урядування, але без поліції!

Пос. Полякевий (одинкар) став щось йому відповідати, але марш. Пилсудський крикнув:

— Тихо там, прошу мені не переривати!

Нарешті.

Врешті втихомирилось і марш. Пилсудський відчитав відручне письмо през. Мосціцького про відкриття сойму. Під час відчитування стояли лише послі одинкарі і члени уряду, всі інші на знак невдоволення сиділи.

Заприсяження послів.

Опісля приступлено до заприсяження послів і вибору маршалка сойму. Пос. Єремич (білорус) зголошує формальне внесення на відложення засідання з огляду на несприятельні арештованих послів. Однак покликаний тимчасовою президентом пос. Бойко не дав нікому голосу і розпочав заприсяження послів. Коли викликано до зложення приречення першого по азбуці українського посла д-ра Барана, він замість польського «слюбуен» (так починається формула присяги) сказав по українськи «присягаю». А коли президент Бойко звернувся йому увагу, що така присяга неважна, він заявив: «З огляду на те, що арт. 3. регуляміну соймових нарад виключає із соймових розправ кожну іншу мову і допускає лише польську мову та що з огляду на те ми не маємо можливості скласти посольське приречення в рідній, українській мові, заявляю, що Український Клуб зголосить відповідний проект зміни цього артикулу, а сьогодні ми є примушені зложити приречення в польській мові». Після того пос. Баран сказав посольське «слюбуен». Так усі українські послі спершу погорили по українськи «Прирікаю», а потім перейшли на польську мову. (Подібно складало приречення також українські послі в сенаті).

Арештованих послів відвезли автами до поліційного комісаріату. Однак на інтервенцію голови Українського Клубу, д-ра Дм. Левицького та представників клубу соціалістів радикалів і польських соціалістів їх за годину випущено і відчезено назад до сойму, де вони зложили посольське присягу.

Вибір соймового маршалка.

Після перерви розпочався вибір маршалка сойму. Голосовано два рази. Вислід першого голосування був такий: Дашинський (ППС) одержав 172 голоси;

Бартель (кандидат уряду) 136 гол., Звезжинський (кандидат ендеків) 37, пос. Ів. Ліщинський (демонстр. кандидат українців) 28, Шипула (Сельроб) 13, Варшавський (комун.) 4. Білих і неважних карток віддано 49. Абсолютна більшість 196 голосів. При другім голосуванні голосували 434 послі. Білих карток віддано 36, важних 398. Абсолютна більшість 200. Дашинський одержав 206 гол., Бартель 142, Звезжинський 37, Шипула 13.

Дашинський заявляє, що вибір приймає. Збентежені вислідом голосування послі 1-ки кричать у сторону українців: «Ви його вибрали!» У відповідь кричить пос. Целевич: «То ваша поліція провалила вам кандидата!»

Український клуб мав до вибору: або здержатися від голосування, або перекинути свої голоси на одного з кандидатів. Щоби заманіфестувати своє окремішне становище, яке не прив'язує до нікого з польських маршалків особлившої ваги. Український Клуб висунув власного кандидата Ів. Ліщинського та голосував на нього в першій голосуванні. Однак у зв'язку з кандидатурою Бартеля, яка не давала ніяких заборук, що будуть збережені свободи парламентаризму, Український Клуб, стоячи на становищі оборони парламентаризму, рішив перекинути у рідній хвилі свої голоси на кандидата, який будь-що-будь основні права парламентаризму буде імовірно боронити. Голосування Українського Клубу за Дашинським зовсім не є тотожне із солідарністю Українського Клубу з усіма починами польської лівниці і на будуче в нічній тактиці Українського Клубу не в'яже.

Марш. Дашинський займаючи місце маршалка у промові заявляє, що берегтиме прав і гідності парламенту та що знає, що його урядування нелегке.

Протести.

Опісля на трибуну виходить по черзі кілька послів, щоби запротестувати проти усунення послів зі салі поліцією. Між іншими пос. Загайкевич запротестував проти обмеження свободи представників українського народу і засилування конституції. «Ми не сподівалися, говорив пос. Загайкевич, зараз у першій хвилині бути свідками, як наших товаришів виносить відси на руках поліція. Зазначемо, що ми є тут представником 6-мільйонного відлуду великого українського народу та що не дамо себе залакати методами насильства перед обороною належних нам прав. (Рясні оплески на лавах українських послів і нац. меншостей). — До протесту прилучується пос. Вальницький в імені Сельробу-лівниці і пос. Ладика в імені клубу українських соц.-радикалів.

Пос. Загайкевич віце-маршалком сойму.

Протиукраїнська спілка.

Другий день соймового засідання був присвячений виборам заступників маршалка і секретарів. Заступниками маршалка обрані: Ян Возницький (Визволене), Марек (ППС), Ян Домбський (хлопська партія), д-р Володимир Загайкевич (українець) і С. Четвертинський (вшехлопья). Крім того обрано 9 секретарів, між ними д-ра Ладика (укр. соц.-рад.). Цікаве, що найбільшій соймовий клуб віце-маршалків і сенаторів, щоби зазначити своє негодування з приводу упадку кандидатури Бартеля (з одинки) на маршалка сойму. Таким способом між соймом і урядом розпочався вже на самім початку стан війни.

Нововибраний маршалок сойму Дашинський подав програму діяльності сойму: до 1. квітня мають бути ухвалені законопроекти про бюджетову провізорію на три місяці, про надзвичайні інвестиції і про бюджетовий прелімінар.

З черги подав до відома, що клуб ППС зголосив внесок про амністію (помилування) для політичних в'язнів. Внесок відіслано до правничої комісії. Далі зголошено внесок Українського і Білоруського Клубу в справі виборчих зловживань, при чому пос. Хруцький просив, щоби ухвалити наглість цього внеску. Внесок домагався, щоби сойм вибрав надзвичайну комісію, яка перевела б точне слідство, переслухала свідків, переглянула виборчі акти, ствердила розміри виборчих зловживань і предлячила соймові внесок на покарання винуватих. За наглістю українсько-білоруського внеску педведено голосування. За внеском було 195, проти 187 голосів, отже сойм відки-

нув наглість внеску (треба двох третин голосів), тому внесок відіслано до адміністраційної комісії. Проти внеску голосувала ціла одинка і ціла правниця. Показався, що у всіх справах, які торкуються непольських народів, все знайдеться в соймі більшість, яка ті справи буде рішати в некористь неполяків.

Третій день сойму.

На засіданню сойму 29. березня приступлено до першого читання законопроектів про бюджетову провізорію на час від 1. квітня до 30. червня ц. р. Після промови заступника прем'єра Бартеля, що просив сойм прийняти законопроект, який є державною konieczністю, виголосив першу опозиційну промову пос. Марек (ППС), критикуючи різні промахи теперішнього уряду. Між іншим він заявив, що уряд має до вибору: або співпрацювати згідно зі соймом або правити силою. Коли хоче йти шляхом сили, то стрінеється також зі силою.

В імені Українського Клубу пос. д-р Д. Левицький виголосив замінену правдо-державну заяву, яку подаємо в цілості на іншому місці.

Опозиційну промову виголосив також пос. Грінбавм (жид), що викликав своїми словами велику бучу.

Серед внесків, які відіслано того ж дня до соймової комісії, був внесок Українського Клубу за зміну соймового регуляміну. Внесок домагається, щоби сойм поручив регуляміновій комісії зладити новий соймовий регулямін, який шанував би рідну мову непольських народів та забезпечив свободу слова в соймі.

Крім того зголошено законопроект Українського Клубу про амністію політичних в'язнів.

Четвертий день сойму.

Дня 30. березня йшло друге читання законопроектів про бюджетову провізорію. Після промови референта проф. Книжановського промовляв ряд бесідників і всі заявили проти проекту. Знамениту промову (зміст її подаємо окремо) виголосив іменем Українського Клубу пос. Баран, що яркими красками представив політику польського уряду супроти українського народу. Від українських соціалістів радикалів говорив пос. Ладика.

Білоруський пос. Єремич говорив: Протягом двох літ існування цього уряду нема ніякої зміни на краще, якщо мова про відношення до білорусів. Робиться все, щоби знищити білоруський нарід. Около 85 проц. білорусів, які сиділи в арештах і є записані на поліції, як неблагонадійні, є вже достаточо національно свідомі. Нинішній урядовий блок заняв місце колишньої ендеції у цюваннянню проти непольських народів. Знаємо, що і цей сойм не полагодиць великих завдань, які над ним зависли. Ідеалом білорусів є незалежна Білорусь, тому становище білоруських послів до уряду є опозиційне і вони голосуватимуть проти провізорії.

Всеж такі бюджетову провізорію в другім читанню прийнято і приступлено до другого читання законопроектів про інвестиційний фонд, який також прийнято.

Після фінансових справ прийшли на денний порядок внесення, між іншим наглість внесок Українського Клубу про амністію для політичних в'язнів. В справі цього внеску пос. Загайкевич виголосив прегарну промову, що зробила велике враження в соймі і причинилась до того, що сойм прийняв наглість внеску.

Прийнято також внесок ППС і «Визволення» про створення надзвичайної слідчої комісії для перевірення зловживань при соймових виборах.

Знову бурливе засідання. Чучмай провокує і бреше. Бійка соціалістів з комуністами.

Передполудневе засідання сойму в суботу, 31. березня було присвячене третьому читанню бюджетової провізорії. Перший забрав голос пос. Чучмай (сельроб-лівниця) і своїми безглуздими виводами викликав страшенну бучу. Зачав атакувати фашистську систему польського уряду і говорив як-так до речі, але опісля став плести дурниці, накинувшись на УНДО як на партію, «що запродала український нарід в польську неволю» і т. п. На таку безличну провокацію послі Українського Клубу дали йому з місця гідну відправу. Счинився крик, бо з одної сторони протестували українські послі, з другої сторони кричали до нього різні польські послі: Марш до Москви! і т. п.

Другий сельробівський посол Вальницький почав говорити по українськи, але на спротив маршалка перейшов на польську мову, заповідаючи боротьбу польського і українського робітника з урядом.

Велика буча счинилась, коли став говорити комуніст Сохацький, протестуючи проти відібрання йому голосу. На комуністичних лавках вибухла голосна обструкція, що тривала чверть години. Послі били патиками в пульти і грали на різних інструментах. Налармо взявав маршалок Дашинський до порядку і грозив Сохацькому видаленням зі салі. Врешті маршалок видалив його із салі, а колы Сохацький не хотів вийти, соймова сторожа винесла його на руках. Серед того приходять до бійки між комуністами і соціалістами, які вилерли одному комуністови трубку і передали Дашинському.

Після перерви Дашинський заявив, що не дозволить пятом послам тероризувати чотириста кількадесятьох послів. Опісля видалив комуніста Бітнера і Ряска із засідання, а Вальницького прикликав до порядку.

Після промови реф. Книжановського відкинено поправку ендеків (вшехлопьяків), щоби бюджетову провізорію оперти на законі з минулого року, прийнято поправку на одноразову допомогу державним службовцям і прийнято в третім читанню закон про бюджетову провізорію і про державні інвестиції. Засідання перервано до вечера.

Урядова обструкція. Відложення соймових нарад.

Вечірнє засідання сойму 31. березня розпочалось під знамом боротьби між соймом і урядом. Причиною непорозуміння став законопроект про інвестиції, який ухвалено в соймі з поправками, що вставляють три нові позиції до видатків, передбачених законом, а саме: 2 мільйони на відбудову сіл, 15 мільйонів на меліорації та регуляцію рік і 25 мільйонів на будову народних шкіл. Сенат відкинув ті поправки, тому, що вони не мають покриття в бюджеті. Колиж цей проект прислали під вечір до бюджетової комісії сойму, комісія знову станула на своїм первіснім становищі, значить побільшила інвестиційні видатки о 45 мільйонів. У відповідь на це партії, що стоять за урядом і піддержують інвестиційний проект без додатків, розпочали на вечірнім засіданню сойму технічну обструкцію. При першій читанню бюджетового прелімінара на рік 1928/9 одинка визначала двох бесідників, які своїми довезними промовами мали втомити лівницю і перетягнути засідання, аж багато послів селян вийде нічними поїздами до дому, а тоді правниця переголосує своїх противників. І справді перший промовель одинки, пос. Сапоїца, говорив без перерви три години. Опісля говорив дуже довго пос. Алуш. Коли поставлено внесок на перервання дискусії, одинка була проти перерви. Тоді пос. Хруцький іменем Українського Клубу зголосив внесок на відкинення бюджетового прелімінара, а в адомагання одинки переведено над цим внеском поіменне голосування, що також забрало багато часу. Інша річ, що цей внесок відкинено. Подібна обструкція йшла при читанню законопроектів про інвестиції. Пів до другої вночі ухвалено законопроект по думці уряду і на тім маршалок замкнув засідання, яке й було останнє перед Великодними святами. Найближше засідання відбудеться дня 20. квітня ц. р.

Наради сенату.

Українець віце-маршалком сенату. Заява сен. Горбачевського. За право рідної мови.

Маршалком сенату обрано кандидата одинки проф. Шиманського. Віце-маршалками обрані сенатори: Глівіч (з одинки), Познер (ППС) і Мих. Галушчинський.

На першій засіданню сенату сен. Горбачевський з приводу нарад над бюджетовою провізорією виголосив таку заяву: Український Сенатський Клуб стоїть на становищі декларатії, яку в соймі склав голова цілого українського представництва. Тому, що політика уряду не змінилась і що уряд не рахується з потребами українського народу та не виконує зобов'язань, які сам переняв перед закордоном і в своїх законах і щоби переведення виборів і акту насильства в першій дні відкриття сойму особливо обтяжують цей уряд, ми не можемо мати до нього довіри і будемо голосувати проти провізорії.

Подібно як у союмі Український Клуб у сенаті зголосив внесок на зміну регуляційного акту сенату, щоби рідна мова також непольських народів нашла тут

пошанування та щоби сенатори українці могли промовляти в українській мові. Цей внесок відослано до регуляційної комісії.

З діяльності Українського Клубу.

За чотири дні існування союму Український Клуб вніс такі інтерпеляції: 1) в справі конфіскації „Діла“ ч. 65 (ше не подано); 2) Пос. Тершаковець до міністра освіти в справі заборони заступання т-ва „Пласт“ для української молоді 1-шої державної гімназії в Самборі; 3) Пос. Целевич до міністра освіти в справі розпорядку, що українські приватні і державні школи святкують іменини Пилсудського; 4) Пос. Тершаковець до міністра освіти в справі пиятики в корпмі, невідповідної поведінки і деморалізації шк. дітвори управителем школи Антоном Гавським в селі Ставчанах пов. Городок Ягайлонський; 5) Пос. Гриць Тершаковець до міністра внутр. справ в справі виборчих зловживань у виборчому окрузі ч. 49 на членах громади Тершаків, пов. Рудки, Сегрина Василя і постерункових поліції, команданта постерунку в Підзіринцях п. Тасаа, постерункового в Копичинцях п. Радванського і команд. постер. в Ставчанах п. Чернушен; 6) Пос. Великанович до міністра освіти про уневажнення просьби в справі переадресування в дорожній конкурсу учителів української національності з західних кураторії до шк. окружної кураторії Львів. Крім того зголошено такі внесення: 1) в справі виборчих зловживань; 2) в справі амнесії (привіт); 3) в справі зміни регуляційного акту в союмі; 4) пос. Остап Лупський в справі негальної допомоги для дрібних рільників, що потерпіли під час повені в осени мин. року в 3-ох повітствах Сх. Галичини; 5) пос. Великанович в справі відписання ґрунтових податків

на 1927-28 р. і 1928-29 р. в гірських повітах станіславського повітства, а з окрема повітів Турка і Сколе; 6) пос. Заваликута в справі відшкодування громади Шиліві пов. Копичинці за утрачені ґрунти після прийняття рижського договору; 7) пос. І. Заваликута про уділення довготермінових кредитів для знищення після світової війни міста Гусятини і сіл в повіті Копичинці; 8) пос. д-р Загайкевич в справі ухвалення новелі до 58 статті шкільного закону з 15. липня 1927 р.

В сенаті зголошено ось такі інтерпеляції: 1) сен. о. Ю. Татомир до міністра внутрішніх справ в справі незатвердження старостом вибору начальника громади в Шляхській Волині; 2) сен. о. Ю. Татомир до міністра почт і тел. в справі зловживань контр. управителя почт. уряду в Лупі, самбірського повіту; 3) сен. М. Кузьмина до міністра внутр. справ в справі припинення у виконуваних обов'язках начальників громадських виборчих в селі Данилівцях і Богданівці пов. Зборів.

Крім того дня 27. березня, з союму трибуни пос. Загайкевич протестував проти знасилування свобод послів. 28. березня пос. Дм. Левницький зложив правно-держ. декларацію, 29. березня пос. Баран виголосив промову з нагоди бюджет. провізії, 30. березня пос. Біляк виголосив промову з нагоди законопроектів про інвестиції, пос. Загайкевич боровив наглий внесок про амнесію. На бюджетовій комісії виголосили промови пос. д-р Біляк і д-р Баран.

З політичної організації.

ТУРЧАНЩИНА.

Дня 22. марта п. р. відбувся в Турці величавий Повітовий Народний З'їзд для обговорення виборчих лаядачів і для вироблення програми діяльності для укр. союмових послів і для громад турчанського повіту. На нараду явилось 359 селян з найдалших закутин повіта, а також 19 священників. Нараді проводив голова П. Н. К. адвокат д-р Мирон Кондрат, який давав звіт з виборчої акції і налятував виборчі надужиття. Після нього союмові послі Дмитро Великанович і Антін Максимович зreferували теперішню політичну ситуацію і плян праці на будуче. З черги викавав Антін Гаврилко зі Львова значиння кооперативної організації. В дискусії забирали голос звертаючись з бажаннями до вибраних союмових послів о. Григорій Мороз з Борині, Олекса Шуптар з Должок, Юрко Липич з Давняча, о. Лев Попіль з Хашова і інші. Зїзд ухвалив вивести українських послів створити один клуб, припоручив їм опозиційне становище на парламентарній арені і рішив в кожній громаді турчанського повіта оснувати партійний комітет, читальню „Просвіти“ і кооперативу. По кіпцевій промові д-ра М. Кондрата відспівали присутні національний гимн.

ЗОЛОЧІВЩИНА

Дня 28. березня п. р. відбулася едла з перших повиборчих політичних парад в селі Соколівці золочівського повіту при участі посла Олександра Висоцького. Предсідником вибрано п. Івана Козловського, секретарював Іван Ведрівський. Після промови посла Ол. Висоцького, в якій зясував він найближчі завдання парламентарної репрезентації і організаційні пляни повіту, повитав нововибраного посла від читальні „Просвіти“ і кооперативи „Віра“ Ів. Козловський, а від громади і громадян в Соколівці, Вас. Шах. Після того забрав голос Ів. Вердівський, який намітив плян створення місцевого політичного комітету для організаційної праці в Соколівці і в околиці. Присутні вповні погодилися з цим організаційним пляном і вибрали політичний комітет в складі 10 осіб. Дальше намічено для Українського Посольського Клубу кілька найбільше пекучих справ, про які Клуб повинен в найкоротшому часі внести відповідні інтерпеляції, а саме справу шкільництва, зміни виборчого закону до громадських рад, справу вилучення і масового вивоження лісів та справу рент для інвалідів. Булоб бажаним, щоби такі наради відбулися в як найкоротшим часі по всіх громадах, які хотять бачити працю своїх послів.

Виборчі надужиття в Скільщині.

Село Грабовець Скільський. Голосування до союму дня 4 березня п. р. відбулося протизаконно, бо куверти виборчі відбирав від виборців і вкладав до урни не предсідник а писар Микитин. По скінченню голосування той сам Микитин винирав з урни голоси і перечислив їх. Крім того в урядових кувертах до голосування повкладали вже попередно картки з 1-кою так, що голосуючі мусіли ті картки винимати, самим вложили свої картки до куверти. Виборці звертали на це увагу комісії, однак комісія не заридла шічо, щоби сконтролювати, чи слідуючі куверти є порожні. Тому, що по скінченню голосування виїмав з куверти картки не предсідник а непокликаний до цього писар Микитин, нема певности, чи не діялися надужиття і то тим більше, що доперва до довшім часі зорієнтувалися виборці, що в кувертах з'являються заздалегідь повкладані картки. Комісія виборча уневажнила безправно 8 голосів 18-ки на тій підставі, що на папері тих карток до голосування були знаки, які однак належали до хвиби самого паперу, а не до друку. Знаки, а радше волокна паперу були незначні і не давали підстави до уневажнення тих карток. Доказ свідок: о. Тадей Галькевич з Головацьку.

Село Климець. При виборах до союму дня 4. березня агітатори одини провадили агітацію в самим льокалі. Лісличий Кшаковський при вхіді виборчого льокалю агітував за одинкою та радив виборцям брати картки з ч. 1., які то картки предсідник комісії кавав поставити на столі в виборчій льокалі. На 20 до 30 кроків від льокалю виборчого функціонар плової сторожі (філанс) роздавав виборцям картки до голосування з одинкою. На повноті надужиття звертали виборці увагу предсідника комісії а також поліції, однак без успіху. Доказ свідок: о. Лев Янович в Жупаню.

СЕЛО ОРАВА

При виборах до союму агітатори одинки провадили недоволену агітацію, а поліція і члени виборчої комісії не лише не припинювали надужиття, але грозили арештуванням тим, які в обороні закона жадали від них інтервенції. І так постерунковий зі Стрия н-р 1645 місто тримати порядок, агітував сам за одинкою, відбирав виборцям силоміць виборчі картки з вісімнадцяткою а давав їм картки з одинкою. В виборчій льокалі і сінях Гринь Дуб і Лука Климаш в підпінтмі стани нападали на виборців і відбиравали їм картки з ч. 18. Гринь Дуб сам особито і силоміць провадив виборців, особливо жінок, до виборчої урни і против їх волі вкладав до їх коверт картки з одинкою. Коли виборець Михайло Бряшей просив постерункового н-р 1645, щоби припинив нисильства, цей загрозив Михайлови Бряшейови арештуванням. Це роззухалило Гриня Дуба ще більше. Між іншим Гринь Дуб вирвав картку Іванови Данкевичови і подер її, а Анну Шербанович, яка не хотіла видати йому картки, притиснув до стовпа і штовхав. Члени виборчої комісії і постерунковий н-р 1645 мимо вівань відмовили своєї інтервенції. Мужеви довіря листи 18 робила трудности сама виборча комісія, а паний Гринь Дуб перешкаджав йому безпереривно в контролюванню виборчого акту. Поступовання виборчої комісії і поліції відобрало громадянам всяку віру в пошанування права самою владою. Доказ: свідкі Федор Циб, Яким Олексія, Павло Каліпак, Михайло Бряшей і Аня Шербанович, всі в Ораві.

Вибори до сенату відбулися також під знаком надужиття. Виборча комісія недопустила мужа довіря листи 18 Федора Циба а предсідник і війт Олекса Орняк сказав йому, щоби звяз шнурок і повисився. Як надужиття діялося, може посвідчити те, що всіх голосуючих було 250 а вислід виборів виказав 150 голосів на одинку і 150 на вісімнадцятку. Виборча комісія, а властиво предсідник Олекса Орняк перепроваджував вибори в порозумінню лише з постерунковими. Свідкі: Федор Циб, Олекса Митяський і о. Яблонський в Ораві.

НОВИНКИ.

— Арештування вбийника Гука. У Львові арештовано Плятова Полотнюка, укіченого гімназиста зі Станіславова, підозрівачи в ньому вбийника Волод. Гука. При ревізії в його хаті найшли револьвер, на яким є вирізані слова „присягаю підмитися у важкій годині“. Як пишуть польські газети, Полотнюк признався, що трагічної ночі був у кімнаті Гука і був свідком замаха на нього, однак не виявить імені свого товариша, який вбив Гука.

— Нагірка на просвітян. Польська газета доносить, що на Волині арештовано кількадесят українців, членів тайної організації, що мала на меті шпигунство і відорвання Волині від Польщі. Арештовані це переважно члени володимирської „Просвіти“.

— 1500 посад народніх учителів буде вільних від нового шкільного року в Польщі. Міністерство освіти має оснувати кількадесят нових шкіл у східних повітствах, головно на Волині і в новгородським повітстві.

— Знесені гроші. Паперові двозолотівки (снів) з датою 1. мая 1925 р. стигнені з кінцем березня з обігу. Тепер можна їх вимінювати в центральноій державній касі або у відділі Банку польського.

— Окрадають пошти. На пошті в Перемішлі вломники розбили касу і забрали 100,000 зол. Цікаве, що коло почта стояла весь час поліційна варта.

— Пожемі. В громаді Вербека пов. Камінка стр. згоріло 25 моргів ліса. В Голочинцях пов. Заліщицького згоріли три господарства.

— Бандитські штучки. Хитрий спосіб рабунку придумали три бандити з Тернополя. Вислали до господаря Боднара лист від одного адвоката з Тернополя, що нібито обіцявав звільнити двох синів його із в'язниці за 150 доларів. Коли Боднар приїхав до Тернополя з грішми, один з них зявив його в темну вулицку і там два озброєних напали на нього і гроші вдерли.

— Арештування. В Стрию арештовано Михайла Тесляка, народнього учителя, що піз року тому вернув із Чехословаччини і був в господарській школі учителем молочарства. Причина арештування невідома.

— При виравах у киданню ручниими гранатами в Ярославі сталося нещастя. Один гранат розірвав сержанта Бігнера а одного поручника і капрала легко ранив.

— Як тепер будуть? У Варшаві завалилася 4-поверхова каменниця, яку будували для управы водотягів. Нещастя сталося в часі обіду, тому погнібло тільки 2 робітників а 7 є тяжко ранених.

— Велике землетрясення. В Малій Азії на побережю Егейського моря тряслася земля. Багато міст і сіл осталося в розвалинах, 40 осіб убитих а кількасот ранених.

— Італія готова. Італійські газети пишуть, що на випадок війни Італія може змобілізувати військових 1,800 літаків, з чого 1000 може зараз розпочати боеву працю.

Для добра сільських господарів.

ВЕТЕРИНАРНО-ГОДИВЕЛЬНИЙ КУРС „СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРЯ“ У ЛЬВОВІ.

Заходами управы Краєвого Товариства господарського „Сільського Господаря“ у Львові відбувся у викладавій салі Українського Академічного Дому у Львові 10-денний (19—29 березня п. р.) ветеринарно-годівельний курс під проводом і співучастю головного референта ветеринарної секції „Сільського Господаря“ ветеринарного лікаря Маріяна Стахурського, бувшого асистента ветеринарної Академії у Львові, д-ра вет. мед. Даяла Миколаевича і інж. Івана Римагого.

Виклади, при яких послуговувалися вчителі анатомічними препаратами в ветеринарній академії і найновішим ветеринарним приладам, виголошено слухачам в обсягу ветеринарної медицини й хірургії та в ділянці плекання й годівлі домашніх звірят. З ветеринарії викладано в слідуючих рядах: 1) Начерп анатомії і фізіології, 2) про гігієну, 3) про горячку, запалення і пізнавання недуги, 4) приборкування звірят, 5) ліки і лічення, 6) пізнавання віку у коней і худоби, 7) пошевні недуги, 8) малі хірургії і поміч при пороках, 9) внутрішні недуги, 10) недуги ніг, 11) основи плекання і годівлі домашніх звірят. Останній день присвячено на іспитування курсантів, в яких складі були також монахи з студитського монастиря з Унева і Львова.

Вступне слово перед іспитами виголосив директор „Сільського Господаря“ інж. Храпівий і голова ветеринарної секції п. Стахурський. Вислід іспитів був дуже вдовольний, при чому була нагода переконатися про високу врожену й набуту інтелігенцію нашого сільського громадянства. Закінчено курсе роздачею свідочств і розподілю книжок в обсягу першої помочи у випадках занедужання домашніх звірят і спільною фотографією.

Останнє слово до курсантів виголосив президент „Сільського Господаря“ інж. Павликовський, визнаючи їх до праці на поправу своїх господарств, а в першу чер-

гу над піднесенням рівня плекання худоби, до чого мав причинитись якраз цей куре. Найближчим завданням рухливої ветеринарної секції і управи „Сільського Господаря“ є урухомлення „Ветеринарної порадни“, себто ветеринарної амбулаторії на подоби „Народної Лічниці“, під проводом агаданих ветеринарних лікарів, які всецільо віддали своє знання ширенню основ наукового звірного лічення та теоретичному і практичному напрямі.

Найближчі ветеринарно-годівельні звиклади відбудуться в Стрию, про що в своєму часі буде оголошено.

Подається до відома всім заінтересованим, що за порадами в обсягу ветеринарної медицини мож звертатися до Кр. Тов. госп. „Сільський Господар“ у Львові, вул. Зімоновича ч. 20., або до ветеринарного лікаря Маріяна Стахурського, Львів, вул. Дверницького 32 а., при чому не виключені й виїзди для поратования хорих звірат на провінцію.

В справі фонду „Учітеся“.

ВІДОЗВА

до всіх Філій і Читальнь Т-ва „Просвіта“.

Святкуємо роковини Тараса Шевченка і як що року так і тепер кожда і найменча місцевість, де тільки живуть українці, обходить це народне свято гідно й по змові величаво. В 1921-му році в шістьдесяті роковини смерті великого народного Мученика за волю і щастя України, що так гарячо бажав для неї ясных промінів сонця, правди й науки, представники всіх наших краєвих культурних установ рішили здвинути нашому Поетови відповідний пам'ятник, який по вічні часи був би висловом нашої культури. Таким пам'ятником було завоювання всенародного видавничого фонду „УЧІТЕСЯ, БРАТИ МОЇ“, якого завданням є відповідними видавничими створити „писаний людський університет“, щоб кождий міг придбати собі бажаних відомостей в усіх царин вселюдського вивчення. На здвигнення цього величнього й достойного пам'ятника рішено по всі часи віддавати чистий дохід із Шевченківських обходів у цілому нашому краю. Такий фонд встановлено і завдяки широму захопленню цей думков нашої суспільності зараз приступлено до видавання відповідних книжочок.

Одначе, як це все у нас буває, захоплення тривало дуже коротко і в останніх літах вже тільки дуже нечисленні комітети, що улаштовують такі Шевченківські обходи, вважають своїм обов'язком чистий дохід із них складати на призначену ціль. Діється те не з вини агаданих обходів, який старається сповнити по змові добре своє завдання та видає книжочки, що загально гінутьесь признанням і вповні відповідають своїй цілі, але тільки з вини нашої суспільності, яке ніколи не має витривалості й постійності у виконанні своїх рішень і постанов, та не знає суспільної карності. Наслідком цього діяльність фонду „Учітеся“ тільки повільно розвивається і мимого готових дуже гарних праць агаданих фонд може видавати дальші чергові книжки тільки в міру розпродажі виданих вже книжочок, що поступає дуже повільним кроком вперед.

Так не може поступати ніяка культурна суспільність. Всенародні постанови повинні і мусять бути виконані, коли вони невідповідні, тоді можна і треба старатися, щоб відповідні чинники її змінили, але доки це не сталося, треба такі рішення виконувати, бо інакше виходить безладдя, агірація і неможливість виконання якоїнебудь культурної праці. З огляду на те, що улашдування Шевченківських обходів займаються переважно філії й читальні „Просвіти“, звертаємося отчим до всіх Хвальних Філій і Читальнь нашого Товариства і заивом і жаданням подбати про те, щоб цього року весь чистий дохід із Шевченківських вивчення обходів справді переслано Головному Виділові на добро фонду „Учітеся, брати мої“, бо тим найгарніше відсвяткується пам'ять великого нашого народного Пророка. Всі жертви оголошенося прилюдно.

У Львові, дня 28. марта 1928 р.

За Головний Виділ Т-ва „Просвіта“ у Львові:

Д-р Іван Брик, голова, Василь Мудрий, секретар, д-р Іван Раковський, голова Фонду.

Осторога.

В зв'язку з появою нових організацій під назвою „Заводове Зв'язки Рольніче“, які закладають чужі нам чинники головно на терені станіславівського повітства, а до яких втягається наших селян, Краєве Товариство господарське „Сільський Господар“ у Львові подає до відома, що:

1) На засіданні Виділу Головної Ради Товариства з дня 23.го січня п. р. стверджено, що ціль цих організацій противна туртованню нашого селянства в рядах „Сільського Господаря“, а самі організатори цих зв'язоків, чужі нам по національності, не дають гарантії, що ці товариства не мають політичної мети.

2) Тому Виділ Головної Ради на цьому засіданні і на засіданні 11. лютого п. р. постановив протиставитись ширенню цих зв'язоків, вважаючи їх шкідливими для нашої хліборобської організації, якою є „Сільський Господар“.

3) Виділ Головного Товариства заиває всі Філії та Кружки „Сільського Господаря“ протиставитись основианню цих орга-

нізацій та звертає увагу, що громадяне, які стануть членами цих зв'язоків, будуть вицеркнені з членів „Сільського Господаря“ як ті, що ділають на шкоду нашого Товариства.

Краєве Товариство господарське „Сільський Господар“ у Львові.

Инж. Ю. Павликовський, президент. Инж. Е. Храпливий, директор бюро.

Про українців у Канаді.

Доповідь українського очевидця.

У Львові був недавно проф Іван Боберський, відпоручник Товариства Опіки над українськими емігрантами з Вінніпегу і повідомив у кількох викладах в українських товариствах про положення українських емігрантів у Канаді.

Ось що довідались ми від нього:

Нові хліборобські родини, що приїжджають до Канади, мусять мати щонайменше 250 доларів готівкою. Ті гроші є для канадської держави запорукою, що пришестьці можуть покрити свої початкові видатки на господарство. Землю дістається в ріжний спосіб. Можна дістати її як державний наділ (гомстет) за оплатою 10 доларів. За що квету дістається 160 акрів прерії, одначе звичайно далеко від залізниць і від доріг, щонайменше 5 краєвих миль. Ціна землі, положеної ближче залізниць, вносить 3, 4, 5, аж до 50 доларів. Земля близько великих міст має дуже високу ціну. Землю дістається на легкі сплати. Звичайно сплата фарми починається по 4 роках уживання а потім сплачується фарму довільно після угоди. Кождий господар може сам визначити число літ, як довго хоче сплачувати фарму. Коли купці бабачать, що фермер є ошадний і пильний, тоді дають йому легко на кредит всяке рільничє приладдя.

Самітний рільнич робітник дістає дозвіл на виїзд до Канади тільки на тій підставі, що він їде до фермера на роботу, якого імя і назвище є записане вже в подорожнім документі, або коли він їде на загальний залізничий дозвіл, то залізничі колонізаційні бюро дають йому в Канаді на місці роботу. Роботу на ріллі можна легко найти, бо Канада — це рільничий край і головним заняттям людей є праця на ріллі. Найкраще, коли робітник стане у фермера і згодиться на цілий рік. Першого року може собі заощадити 250 до 300 доларів.

Дівчата находять роботу як служниці і помічниці в господарстві. Коли підовчається канадійського способу праці а також і англійської мови, находять дуже легко добре платні місця.

Український фермер має ріжних сусідів: ісландців, французів, румунів, німців, москалів, шведів, норвегів і інших, бо в Канаді живе 53 народів. Державу організують англійці. В школах вчать по англійськи, залізничі, почта, суди і всі уряди англійські, всякі оповістки і зарядження лише в англійській мові. Українці держаться своєї мови, скріпляють себе своїми українськими організаціями, цінують свій танець, свою пісню, свій народний одяг, свою українську книжку і часопис. Вони почувуються членами держави Канади, вміють знаменито по англійськи, присвоїли собі англійські товариські форми і англійське образування, працюють в українських товариствах, дають жертви на українські цілі в Канаді і в старому краю та цікавляться постійно українськими справами. Англійці з початку легковажили собі українську еміграцію тому, що вони за сильно відбивала своїм одягом і поведенням. Треба було щойно кільканадцять літ, щоб всі народности пізнали високую вартість українського рільника. В часописах, книжках і устних розмовах можна найти замітки про українських фермерів, що вони люблять землю над усе. Не спішаються до міст, але побільшують свої фарми і від одної фарми доходять до 2, 4, 5, 6 і більше фарм. Витрвало корчуют прерію, очищують її від каміння і перемінують навіть пусті околиці в урожайні ниви. Вони не вибагливі, пристають на малім, дуже ошадні, здорові і мають численні родини. Всі вони працюють — мужики і жінки. Жіноцтво незвичайно працювнте. Молодіж дуже спосібна в школах і має хист до науки.

Канада прекрасно зорганізована для приїзду емігрантів. Великі простори поділені і поміряні на фарми і означені до-

кладно числами. Кождий зараз знає, де межі його господарства. Залізничі шляхи поведені через пусті простори, щоб емігрант міг вигідно вибрати собі фарму, де йому сподобається і міг вислати вигідно збіже на продаж. Держава подбала про порядок і безпеку. Хто побув в Канаді якийсь час і виїхав куди інде, вертає назад до неї, бо любить канадійський лад. Держава уладжує цей край переловсім для своїх земляків в Англії. Вона хоче запобігти перелюдненню британських островів. Одночасно утруднює візд слав'янам а тим самим і українцям. Як доказ можуть служити численні подорожні документи, яких вимагається від українців а яких англійці і інші германські народи не потребують. Такі утруднення, без сумніву змушують українських селян шукати інших земель до еміграції. Одначе ті, що сюди дісталися, не жаліють того.

За „Українським Емігрантом“.

ДОПИСИ.

СОЛОТВИНА. (Влом до Кооперативи „Народний Дім“ в Солотвині.) Дня 2. марта п. р. вечером заігостив до Солотвини посол Когут і вступив зі своїм „штабом“ до рестаурації Шебуньчака, де при забаві аранжера віча притадали собі, що не мають приготованої салі для зборів. Почались о год 7-й вечір глядання за ключами до домівки кооперативи „Народний Дім“, а коли ключів не знайдено, розбито в присутності пана посла „до радикальному“ двері домівки кооперативи. Вічевики увійшли в „тріймфом“ до салі, де при участі кільканайцятьох членів радикальної партії Солотвинщини посол подякував виборцям за довіра по причині вибору його особи в „державної листи“, подав ради, як відобрати кооперативу „Народний Дім“ в Солотвині з рук буржуїв і „кровопійців хліпської крові“ Ундістів і радил ізлити по читальнях і кооперативах Солотвинщини щоби в них взяти провід в „радикальні“ руки. Опісля подав до відома, що радикали не приступлять до спільного українського клубу в соймаї з іншими українськими партіями і заповіями повітове віче (але без понів, адвокатів, нотарів, лікарів, куркулів і буржуїв) на Великодні Свята в Солотвині, замкнув „віче“ в окликом: ганьба Ундістам! — Вічевик, який дістав через похибку запрошення.

ІСПАС, пов. КОЛОМІЯ. (Свято Просвіти.) Дня 28. лютого п. р. улаштував виділ читальні „Просвіта“ в Іспасі дол. Св. Свято Просвіти. На багату програму Свята зложилися: вступне слово, реферат освітний, деклямації та музичні продукції. Читальняна саяя була повна, настрої учасників бадьорий, піднесений. З 59-літнім ювілеєм основиання матірного т-ва „Просвіта“ у Львові получив читальняний виділ 36-літні роковини заложения читальні „Просвіта“ в долішнім куті. З членів-основників живе ще двоє, а в них один є тепер головою читальні. Всі точні програми виконано місцевими силами селянами, із старших братів (інтелігенції) ніхто в святі участі не взяв. Інтелігенція видно забула слова Шевченка: „Обиайте, брати мої найменшого брата“. Свято закінчено відіпваніям національного гимну „Ще не вмерла“, а дохід в сумі 19.80 вл. вислано через філію „Просвіта“ в Коломії на дар Просвіти у Львові.

УТЕРЦІ НЕЗАБИТ. пов. ГОРОДОК ЯГАЙЛ. (Поеані порядки.) Мя, мешканці села Утерці незабит., хочемо раз подати світови до відома, які порядки в нашій селі завелися. Вибора до ради громадської ще не порішено, і на дальше править громадю кількох таких, що за австрійських часів сиділи по криміналах, а тепер доступили високих становищ в громаді, як начальник громади, преіодіник місцевої ради шкільної, такатор і т. п. Підчас виборів один з радних, що належав до комісії, упився як худоба і лавив від хати до хати в револювером, забувши на свій обов'язок, що мав сидіти при столі, а що більше, стріляв навіть за людьми, які вертали вечером до дому. Дня 19. п. м. вибух у нашому селі пожеар, при чім агорили дві хати і чотири стодли а також цілий господарський інвентар і вся паша. В хаті Івана Пристави згоріла навіть дитина, 6-літній хлопчець. Сивавки прибули з чужих сіл, а лише наша була спараліжована. Зухвала рада громадська сивавки не вислала, калучи, що сивавка попустила. Що року укладають 80 вол. при бюджеті на пожеарну сторожу, а вже другий раз при пожеарі сивавки не дали. — Селляни.

Нові книжки і видання.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ ч. 7. Цей богато ілюстрований популярно-науковий і літературний журнал, видаваний т-вом „Просвіта“ у Львові, здобуває собі своїм інтересним і ріжнородним змістом щораз ширші круги читачів. Наші читальні повинні всі винучити „Життя і Знання“ складати а оправлені річники будуть цінними книгами в читальняних бібліотеках.

МІ МОЛОДІ, орган протівальогольного руху, ч. 3—4. Виходить в Рогатині (українська гімназія) раз на місяць.

Смішне.

На суді у віта.

Прийшло до віта двох дядьків, щоб їх розсудити: полаялись між собою. Один з них служив у війську, його й питає віт: як-же він тебе лаяв. Ось як, пане війте: „ти дурень“, пане війте, „ти худобина“, пане війте, „ти с... син“, пане війте!

Ціни у Львові.

Збіже. Пшениця двірська 53, селянська 51, жито 41, ячмін броварняний 42, на мливо 39, овес 37, сіно 8-50, солома 4-50, гречка 48.

Гроші. Долар амер. 8-89, чеська корона 0-26, фр. франк 0-34, червонець 33

Переписка Адміністрації.

Хто з наших Вп. передплатників надав поштовою складанкою дня 19. III. п. р. в Долині 4-40 зол. на передплату часопису „Свобода“, а через ошибку не написав своєї адреси, зволить ласкаво подати негайно свою адресу до Адміністрації.

ОГОЛОШЕННЯ.

ФІЛЬВАРОК 58-морговий з будинками (орне поле, пасовисько, сіножать і ліс около 18 м.) при залізничній шляху Львів-Станіславів стаяя в місці на продаж. Ближчі інформації у Ізидора Рудницького у Львові, вул. Тереси 2 Б 88. 3-3

Спеціаліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, вулиця ГОРОДЕЦЬКА Ч. 46
66 Пересвітлення Рентгеном. 1-4

АДВОКАТ

д-р Володимир Старосольський

вернув і веде свою канцелярію

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. КРАШЕВСЬКОГО 23/П

Фабрика паперу

глядає двох або трех викваліфікованих слюсарів або ковалів.

Мешкання і повне удержання при фабриці. Високий заробок. Зголошення зі заподанням віку і дотеперішньої праці просимо надсилати під ч. п. 91, до Адміністрації „Свободи“.

3-3

РАДИКАЛЬНО УСУВАЄ СПЕЦІАЛЬНИМИ БАНДАЖАМИ НАЙБІЛЬШІ І ЗЯ-СТАРІЛІ ПРОПУКЛИНИ черепа, пупка, уда і пахвини у дітей, жінок і мужчин. ОПАСКИ: проти червеної обвислости, проти обниження шлунка сист. д-ра Кобельника, по перебутій полові і т. д. ГУМОВІ ПАНЧОХИ проти жалків ніг. ПРЯМОДЕРЖАКИ І ГОРСЕТИ проти роблення горбу і проти скривлення хребетного стовпа. ГУМОВІ МОЧНИКИ на день для ослаблених на міхур. БАНДАЖИ проти випадання матиці сист. д-ра Ляведана. ПРОТЕЗИ штучних ніг для ампутованих і т. д. БАНДАЖИСТ ПОЛЯЧЕК В САМБОРІ Ч. 119. Цінини даром

БЛІДНИЦЮ,

МАЛОКРОВНІСТЬ УСУВАЄ
ВИНО ХІНОВО-ЗАЛІЗНЕ
виробу М-ра КШИШТОФОРСКОГО
на еспанській малаї

регулює жіночі недуги, додає сили, побуджує апетит, додає крові, а жінкам у злогач привертає сили неімовірно скоро; спеціально поручене лікарями в недугах легенів, по тяжких недугах, при загальнім ослабленню, обірванню, недостаці охоти до життя, нудоті, памороках, при фізичнім і умовім виснаженню. Можна набути у всіх аптиках і дрогеріях або у власнім інтересі замовляти просто з фабрики. Щоби оживити лихих безвартісних шідрібкох, жадати виразно: Вино хіново-залізне М-ра Кшиштофорського. Наслідування рішучо відкинути! Мешта фляшка з перес. зол. 3-25, 5 фляшок 13 зол. Подвійна фляшка з перес. зол. 5-00, 5 фляшок 22-00 зол. Виключний склад і вирібня на Польщу:

Fabryka chemiczna Mr. Krzysztoforski Tarnów VII. 3921-2